

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Quæstio I. An Confirmatio sit Sacramentum, & quando institutum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

DISPUTATIO NONA.

De Sacramento Confirmationis.

QUÆSTIO I.

An Confirmatio sit Sacramentum, & quando institutum?

I. *Confirmatio Sacramentum contra varios Hæreticos adstruit Fides Catholica*

DICO I. Confirmatio est Sacramentum propriè dictum. Est de fide contra Hæreticos recentiores. Ante quos etiam Wiles hoc Sacramentum rejicit, & ante hunc Waldenses; & ante hos omnes Novatiani, qui baptizatis (teste Theodoro l. 3. Hæretic. Fabul.) *sacrum Chrisma non præbent. Quocirca eos qui ex hac heresi corpori Ecclesie conjunguntur benedicti Patres ungi iusserunt. Similiter videntur Nonnulli Ariani hoc Sacramentum rejecisse, qui proinde per manus impositionem recipiebantur ab Ecclesia.*

Fundata in Actis Apostolorum.

Sed veritas Catholica Probatur I. ex Act. 8. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. Et cap. 19. Cum imposuisset illis manus, venit Spiritus sanctus super eos. Unde patet Apostolos per signum sensibile, scilicet impositionem manuum, contulisse Spiritum sanctum, adedque gratiam sanctificantem, sine qua non rectè dicitur Spiritus sanctus alicui dari, uti nec aliquem inhabitare. Itaque illa ceremonia fuit & est Sacramentum; non aliud autem, quam Confirmatio, ergo &c.

2. *Responsio Calvini refutatur.*

Respondet Calvinus l. 4. Instit. c. 19. s. 6. Hujusmodi ceremoniam fuisse adhibitam ab illis, ut ipso gestu significarent se Deo commendare, & velut offerre eum, cui manus imponebant. Quocirca immediatè præmiserat: *Hujus impositioni manuum non aliud mysterium subesse cogito. Sed immeritò. Nam Scriptura Act. 8. expressè dicit, quod per istam ceremoniam, seu per manus impositionem daretur Spiritus sanctus; ergo non tantum per illam fideles Deo offerebantur. Deinde ad hoc solum non erat opus, ut Apostoli tam festinè mitterent Petrum & Joannem; cum recepisset Samaria verbum Dei per Philippum Diaconum: quandoquidem absentes æquè ac præsentés potuerint illos Deo offerre; idemque facere potuerint, qui eos baptizarent in nomine Domini Jesu, immo quilibet Christianus. Denique Simon Magus non obtulisset pecuniam ad emendum privilegium conferendi Spiritum sanctum per manus impositionem, nisi plus quam commendationem Deo factam scivisset subesse.*

3. *Aliorum Hæreticorum*

Non potest etiam dici cum aliis Hæreticis istam ceremoniam fuisse solum ab Apostolis usurpatam, ut conferrent aliis do-

num linguarum ac prophetiæ: nam et si in principio Ecclesiæ sæpè conjungerentur dona aliqua externa seu gratiæ gratis datæ, ut ex Scripturis citatis patet, & inde Simon Magus fortè fucitatus ad offerendam pecuniam; absolute tamen aliud erat dare Spiritum sanctum, aliud donum linguarum; ille enim dabatur omnibus baptizatis quibus imponebantur manus; hoc tantum aliquibus, ut patet ex Apostolo ad Rom. 11. & 1. ad Cor. 12. ubi ait: *Numquid omnes Prophetæ? Numquid omnes linguis loquuntur?* Deinde dona ista possunt esse in peccatore, ut patet ex 1. ad Cor. 13. non autem Spiritus sanctus, juxta illud Sap. 1. *In involam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis.* Vide Augusti. lib. 3. de Bapt. cap. 16.

Probatur II. ex Joëlis 2. *Et erit post hæc, effundam Spiritum meum super omnem carnem, sive (ut refert hunc locum Petrus Act. 2.) Erat in novissimis diebus, dicit dominus, Effundam de Spiritu meo super omnem carnem. Ad quam Scripturam alludit Christus Joan. 7. dicens: Qui credit in me, sicut dicit Scriptura, de ventre ejus fluent aque viva. Ubi Evangelista subjungit: Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant crederentes in eum. Quæ Scriptura non loquitur solum de Spiritu dando in Baptismo; cum Evangelista mox subjungat: *Nondum erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus; cum tamen tunc multi jam essent baptizati, ut patet ex Joan. 3. & 4. & plures baptizandi ante Christi glorificationem. Non loquitur etiam solum de missione Spiritus super Apostolos & discipulos in Pentecoste: quia Scriptura loquitur generaliter dicendo: Super omnem carnem.* Deinde Act. 2. extendit illam Petrus ad omnes. Præterea Joan. 14. promittitur Spiritus mansurus nobiscum in æternum, id est, usque ad finem mundi; quod non quadrat in solos Apostolos & Christi discipulos, utpote diu mortuos.*

Sunt & aliæ Scripturæ, ex quibus conclusio suaderi potest, ut illud 1. Joan. 2. *Et unctionem quam accepistis ab eo, maneat in vobis.* Qui tamen locus non convincit: cum per unctionem ibi Varii intelligant Baptismum, Alii Christianismum seu fidem Christianam, Alii gratiam sanctificantem cum dono (ut Nonnulli addunt) intellectus. Præterea de Confirmatione Varii intelligunt illud 2. ad Cor. 1. *Qui confirmat nos vobiscum in Christo, & qui unxit nos Deo, qui & signavit nos.* Quod tamen Multi intelligunt de Confirmatione & unctione per

per gratiam, itemque de simili signatione, vel (ut Alii) de signatione per Characterem, vel (ut Alii) de oblatione per dona Spiritus sancti. Denique adduci potest locus Apostoli ad Hebr. 6. ubi inter doctrinae Christianae rudimenta post Baptismum proximè enumeratur Impositio manuum. Quod ad propositum explicant Graeci & Latini Patres communiter, teste Estio ibidem. Consonantque similiter Interpretes, addo ut Basilius Pontius de Confirmat. part. 1. cap. 3. dicat se solum legisse duos aut tres Interpretes, qui dissentirent, intelligentes locum de impositione manuum super Catechumenos, & energumenos, ad expellendos daemones, vel de impositione manuum in Sacramento Ordinis.

Adverte hic obiter Basilius Pontius sum. num. 11. immeritò dixisse, quòd non videatur reprehensione carere Scotus. d. 7. quest. 1. ubi videtur docere, quòd non conficitur ex Scriptura, institutionem hujus Sacramenti esse à Christo factam, sed haberi ex doctrina à Patribus & ab Apostolis accepta. Sed Scotus num. 3. solum dicit, quòd tempus & modus hujus institutionis in Scriptura non legatur. Quod verum est, quantumvis ex Scriptura probari possit, fuisse illud ab Apostolis usurpatum, scilicet in Actis Apostolorum, non quidem per chrismationem, sed per aliud æquivalens; quod Scotus non negat, immo supponit supra dicens, toto tempore Apostolorum forte mansisse eorum linguarum in Sacramento Confirmationis; prout scilicet illud legitur in Actis datum esse, de quo loquebatur Scotus.

Probatur III. ex testimoniis Sanctorum & vetustissimorum Pontificum, ac Conciliorum. Viranus 1. in Epistola decretali sic habet: Omnes Fideles per manus impositionem Episcoporum Spiritum sanctum post Baptismum accipere debent. Fabianus Epist. 2. Sancti Chrismatis consecutio per singulos annos est agenda &c. quia novum Sacramentum est &c. Eusebius Papa Epist. 3. Manus impositionis Sacramentum magna veneratione tenendum est &c. Melchides Papa ad Episcopos Hispania: Quæsitis utrum majus esset Sacramentum manus impositio Episcoporum, aut Baptismus? Scitote utrumque esse magnum Sacramentum, & sicut unum, à majoribus fit; id est, à summis Pontificibus, quod à minoribus perfici non potest; ita & majori veneratione venerandum & tenendum est. Et tandem Hæreticus illud audet contemnere. Immo Melchidem Christi martyrem (quem compellens Argentinus Epist. 162. ait: O virum equanimem, o solum Christiane pacis, & patrem Christiana plebs) sic ardet alloqui Calverinus lib. 4. Instr. c. 19. §. 10. Os sacrilegum, tunc pinguedine sacro demittat anhelitus tui inquinatam, & verborum murmure incantatam, audeas Christi Sacramento opponere, & conferre cum aqua verbo Dei sanctificatâ? At parum hoc ipsum erat tua improbitati; nisi etiam pra-

ferres. Hæc sunt sanctæ Sedis responsa, hæc Apostolici tripodis oracula. Hæc ille, qui non poterat impudentius blasphemare in sanctissimum virum, nec clarius, quantum à veteris Ecclesiæ sensu diffideat, confiteri.

Plura Concilia antiqua, quæ eandem ^{Et Concilia} veritatem supponunt, adfert Bellarminus lib. de Sacram. Confirm. c. 4. Inter alia Elibertinum can. 38. Arelatense I. can. 8. Arelatense II. can. 17. & Meldense (quod etiam refertur Can. Vt Episcopi, de Consecrat. d. 5) statuens, ut Episcopi non nisi jejuni per impositionem manuum Spiritum sanctum tradant. Denique Conclusionem tradit Concilium Florentinum in Instructione Armenorum, & Trid. sess. 7. can. 1. de Confirmatione.

Probatur IV. ex antiquissimis Patribus Dionysius I. Eccles. Hier. reb. c. 4. dicit, ^{Ac denique} post generationis mysterium, id est Baptismum, Adventum sancti Spiritus consummans ^{Patres.} unctio largitur unguenti Tertullianus I. de Resurrect. carnis c. 8. Caro ungitur, ut anima conseveretur. Cyprianus Epist. 72. Tunc enim demum plene sanctificari, & filii Dei esse possunt, si Sacramento utroque (loquitur de Baptismo & impositione manuum) nascantur. Cyrillus Hierosolymitanus Catech. 3. Corpus quidem isto visibili unguento perungitur; anima vero sancto visibili Spiritu sanctificatur. Pacianus Serm. de Bapt. Hæc autem compleri aliàs nequeunt, nisi lavacro & chrismatis, & Antistitis Sacramento: lavacro enim peccata purgantur, chrismate Spiritus sanctus superfunditur. Augustinus lib. 2. contra literas Peliliani cap. 104. In hoc unguento Sacramentum Chrismatis vult interpretari, quod quidem in genere visibilium signaculorum sacrosanctum est, sicut ipse Baptismus. Eucherius Lugdunensis, vel potius Eusebius Gallicanus five alius Auctor coævus, Homil. de Pentecoste: In fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmatione augmentum præstat ad gratiam. Theodoretus ad cap. 1. Cantic. Sub ea visibili unguenti specie, invisibilem sanctissimi Spiritus gratiam suscipiunt. Plura testimonia vide apud Bellarm. I. de Confirm. cap. 5. & 6. Ex quibus ingenio bene affecto non potest esse dubium, quin hæc veritas communi consensu Patrum sit recepta, & perpetuo usu Ecclesiæ confirmata; adeoque Hæreticos eam negantes vel contra eam disputantes insolentissimæ insaniam esse arguendos juxta August. Epist. 118. c. 5.

Dico II. Sacramentum Confirmationis fuit à Christo institutum probabilius ^{Sacramentum hoc fuisse in ultima Cæna institutum} in ultima cæna. Ita Contuc, Præpositus & alii communis. Fundamentum præcipuum desumitur ex Fabiano Papa Epist. 2. ad Orientales ^{instauratum} c. 1. dicente: In illa die Dominus Jesus, postquam colligitur ex cænavi cum discipulis suis, & lavit eorum pedes (sunt à sanctis Apostolis prædecessores nostri acciperunt, nobisque reliquerunt) Chrisma conficere docuit. Ubi per chisma vel intelligit Pontifex ipsum Sacramentum, quod

quod chrismate confertur, sicut subinde per lavacrum intelligitur Baptismus ad *Ephef.* 5. & ad *Tirum* 3. vel si intelligat solum chrisma, adhuc satis probabiliter inde colligitur ipsum Sacramentum tunc esse institutum: nam chrisma est materia ipsius Sacramenti, & in ejus usum præcipue ordinatur, adeoque non videtur Christus tunc instituisse & docuisse confici chrisma, nisi simul instituerit hoc Sacramentum.

Aliud quo-
quo tempus
opportunitus
assignari
non potest.

Confirmatur: quia aliud tempus opportunius assignari nequit. Non enim illud, quando Christus *Matth.* 19. imponebat parvulis manus, ut Quidam volunt: tum quia illi parvuli nondum erant baptizati: tum quia *Joan.* 7. supponitur Spiritus sanctus non esse dandus, scilicet per Confirmationem, ante Christi glorificationem. Quamvis juxta *Henriquez*, *Bonacina*, & alios Sacramentum hoc *Matth.* 19. fuerit quasi adumbratum; seu præsignatum tamquam suo tempore instituendum. Non etiam dici potest institutum in Pentecoste: cum ibi nec materia nec formæ hujus Sacramenti appareat vestigium. Deinde Christus tunc cælos ascenderat; non videtur autem ascendisse, nisi consummato Ecclesiæ ædificio, cujus præcipuæ columnæ sunt Sacramenta. Non denique *Joan.* 20. quando Christus dixit: *Accipite Spiritum sanctum etc.* quia neque ibi est vestigium materiæ aut formæ; maxime cum ibi instituat Sacramentum Pœnitentiæ juxta *Trid. sess.* 6. c. 14. & *sess.* 14. c. 1.

10.

Consummata
tamen
institutio
niam quo
ad ministrum
referenda
est ad tempus
subsequens
resurrectionem
Joan. 20.

Dices: Episcopus est minister ordinarius Sacramenti Confirmationis; Ordo autem Episcopalis fuit institutus post resurrectionem *Joan.* 20. Resp. inde non sequi Sacramentum hoc non fuisse institutum antea simpliciter, seu quoad materiam & formam: quamvis consummata ejus institutio etiam quoad ministrum sit referenda ad tempus subsequens resurrectionem: tunc enim adeo perfecta fuit ejus institutio, ut ex tunc foret in eo statu, in quo & administrari & recipi posset. Quamvis enim Apostoli ante resurrectionem in ultima cœna facti essent sacerdotes quoad consecrandum corpus Christi verum, & simplex sacerdos sit etiam minister ex commissione saltem Papæ; equidem pro tunc non erant ministri etiam congruè delegabiles: tum quia necdum institutus erat minister ordinarius seu potens delegare, sed solum post resurrectionem: tum quia quoddam simplex sacerdos possit ex commissione confirmare, fundatur, non in potestate illius super corpus Christi verum, sed super corpus mysticum, cujus potestatis est pars, & quæ data est solum post resurrectionem *Joan.* 20. Confirmatur: si tunc data & instituta est potestas ordinaria & principalis confirmandi, ergo similiter secundaria ac delegata.

QUÆSTIO II.

Quæ sit Materia Sacramenti Confirmationis?

DICO I. Materia remota hujus Sacramenti est Chrisma. Constat ex definitione *Florentini supra*, & ex *Trid. sess.* 7. *can.* 2. de Confirmatione. Patet etiam ex perpetuo usu & traditione Ecclesiæ, quæ latius constat ex vetustissimis Pontificibus & Patribus, *Cornelio Papæ Episc.* ad *Fabium Episcopum Antiochenum*, *Dionysio Areopagita de Ecclesiast. Hierarch. c.* 4. *Concilio Laodiceo cap.* 48. *Cypriano*, & pluribus aliis: quos vide partim *quæst. præced.* partim apud *Bellarminum lib. de Confirm. c.* 3. & *seqq.* Colligitur etiam probabiliter ex Scriptura 2. ad *Cor.* 1. *præc. quæst. relatâ.*

Dices: Apostoli contulerunt hoc Sacramentum sine chrismate per solam manuum impositionem: ut videtur colligi ex *Act.* 8. & 19. ergo chrisma non est materia illius essentialis. *Cominek, Præpositus* & plures Recentiores respondent absolute Neg. Antec.

Nihilominus *D. Thomas* q. 72. a. 2. ad 1. & *art.* 4. ad 1. *Scotus* d. 7. q. 1. n. 3. *D. Bonav.* eodem *d. art.* 1. q. 2. *Suarez* & alii passim rectius admittunt Apostolos hoc Sacramentum aliquando sine chrismate contulisse Sumitur ex *Act.* 8. & 19. ubi solius manuum impositionis fit mentio, & per eam significatur datum esse Spiritum sanctum; si autem simul aderat chrismatio, Scriptura tacuisset præcipuum, & illud tantum expressisset, quod ad collationem Spiritus sancti nullo modo concurrebat, sed commoditatis gratia comitabatur; cum sufficere digito frontem tangere. Sic intellexerunt Scripturam gravissimi Theologi ac Theologorum Principes: immo ipsum *Florentinum in Decreto de Armenis* (esto non definit) adeo aperte, ut quilibet non præventus inde eliceret hanc doctrinam. Dicit itaque: *De solis Apostolis legitur, quod per manuum impositionem Spiritum sanctum dabant: loco autem illius manus impositionis, datur in Ecclesia Confirmatio.* Quod non bene diceretur, si manus impositio fuisset ipsamet unctio chrismatis, quæ nunc adhibetur. Nec dicit, *vocatur Confirmatio; sed, datur Confirmatio;* adeoque non solum nomen nomini, sed res rei successit, tamquam aliquod aliud symbolum externum. Deinde vult, quod in Ecclesia detur Confirmatio, non solum hoc ævo, sed etiam ævis superioribus post tempora Apostolorum, quorum factum opponit factis Ecclesiæ; adeoque etiam verum est, quod tempore v. g. *Alechiadis, Augustini* &c. loco illius manuum impositionis dabatur in Ecclesia Confirmatio atque tunc non successerat nomen nomini (cum uti nunc frequenter,